

for dette Land. Det kan derimod betyde en Fare for Danmark, en Fare for Danmark derigennem, at det giver Danmark en vis Interesse under Styrkekampen mellem de andre, og endelig en Fare derved, at det kan bringe den ene eller den anden afgørende danske Kreds en Forestilling om Muligheder for en militær Indsats, som i Virkeligheden ikke findes. Thi den Dag vilde det vise sig, at det Militærvæsen, der var bygget paa de Planer, paa den Ordning, vi har nu, eller paa andre dertil knyttede Systemer, vilde netop være det Skinforsvar, med hvilket alle Farer fulgte og ingen Fordele. Derfor forekommer det mig, at vi bør se Sandheden i Øjnene og indrette os efter vore beskedne Kaar. Og naar vi nu ser frem mod de Nedrustningsforhandlinger, som kommer, som vil komme til at gaa langsomt, som vil komme til at gaa trægt, da vil det forstandigste for os være at yde det stærkeste Bidrag, vi kan yde, til at føre dette Nedrustningsarbejde saa langt frem som paa nogen Maade muligt. Og det mest afgørende Bidrag, Danmark kan yde dertil, er dette: selv at gennemføre en Ordning, bygget paa Tanker, der svarer til det Nedrustningsideal, som opstilledes, den Gang Folkeforbundet skabtes, og derigennem skabe et Udgangspunkt for vort Arbejde sammen med andre smaa Folk under de kommende Forhandlinger.

Formanden: Da det er Hensigten at tilendebringe Forhandlingerne om denne Sag i dette Møde, vil jeg henstille til ærede efterfølgende Talere at gøre deres Foredrag saa kortfattede som muligt.

Holstein: Maa jeg have Lov at begynde med at gøre den højtærede Udenrigsminister en Undskyldning, fordi jeg har sammenlignet ham med Mefistofeles i Goethes Faust. I Slutningen af Fyrreerne i forrige Aarhundrede blev der i det engelske Underhus af Disraeli holdt en Tale om Resultatet af Parlamentssamlingens Arbejde, og i denne Tale sammenlignede han sit eget Partis Premierminister, Sir Robert Peel, med Don Quijote, Udenrigsministeren, Lord Palmerston, med Apotekeren i Landsbyen og Lord John Russell med Barberen. Jeg forstaaer imidlertid, at hvad der i et Land med Englands aarhundredgamle parlamentariske Traditioner kan tillades af Spille- rum for Ytringsfriheden, det kan ikke tillades i et lille Land, som kun i to Generationer har nydt godt af statsretlig Frihed. Jeg bestræber mig derfor ogsaa for at rette mig efter de Paalæg og Anvisninger, som

gives mig, jeg forsikrer, at jeg bestræber mig fuldt ud loyalt for at følge dem, og jeg bestræber mig ikke alene for at følge dem, men ogsaa for det, der er det vanskeligste af alt, at forstaa dem.

Maa det dernæst være mig tilladt at vende mig til den højtærede Forsvarsminister, der hævdede, at jeg nu ganske havde skiftet Signaler i Forsvarssagen baade i Forhold til de Konservative og i Forhold til Partiet Venstre; jeg havde ikke fremsat Ubehageligheder overfor de Konservative. Jeg maa dog gøre den højtærede Forsvarsminister opmærksom paa, at jeg kaldte Militærforliget af 1922 et forhastet og forjasket Forlig. Det kan vel egentlig ikke kaldes nogen Ros. Og jeg sagde til de Konservative, at dersom de vilde gaa til Valg, forudsat, at det gaar saaledes, som det er stillet i Udsigt, at Militærspørgsmaalet bliver gjort til et Hovedpunkt i den kommende Valgkamp, fordi det ikke lykkes i de Aar, der er tilbage, at tilvejebringe et Forlig mellem Venstre og de to Regeringspartier, jeg sagde til de Konservative, at dersom de i saa Fald vilde gaa til Valg paa Militærordningen af 1922, vilde jeg ikke finde det uberettiget, om Partiet blev decimeret ved Valget. Det kan man dog ikke egentlig kalde at sige Partiet Behageligheder. Nej, mit Standpunkt er ganske det samme nu som i 1922, at det havde været bedre at lade dette Forsvarsspørgsmaal, dette evindelige Forsvarsspørgsmaal, som vi i mere end et halvt Aarhundrede stadig har faaet løst paa et forfejlet og utilfredsstillende Grundlag, være aabent indtil videre fremfor at faa en forhastet Ordning og en Ordning, som gav Befolkningen Indtryk af sagligt at være noget andet end det, den var.

For de Konservative var det en Forudsætning, at der, naar de fik Venstre med til dette Forlig, vilde blive Ro om Forsvarssagen, at denne Sag ikke mere vilde komme frem, og at det saa var forebygget, at vi fik noget ringere end det, de da gik med til. Jeg advarede mod disse Betragtninger, og det forekommer mig, at den Situation, vi nu staar i, tyder paa, at mine Advarsler ikke var uberettigede eller ubetimelige. Den Holdning, Regeringspartierne agter at indtage i denne Sag, er jo følgende: Dersom det ikke lykkes at faa Venstre med til et Forlig allerede her i Folketinget, vil man vedtage det nu foreliggende Forsvarsforslag og føre det op i Landstinget, og dersom det saa ikke lykkes i Landstinget at faa de Moderate med til Forliget, gør man Militærspørgsmaalet til Hovedpunkt i den kommende Valgkampagne, og hvis de to nu-